

Sygn. akt VIII GC 383/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kądziołka

Protokolant: Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanego – Gminy M. S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz powoda syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. kwotę 981.693,69 zł (dziewięćset osiemdziesiąt jeden tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi w stosunku rocznym od dnia 12 października 2010 roku;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów procesu;

IV. obciąża pozwaną (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kosztami sądowymi, których powód nie miał obowiązku uiścić, w wysokości 49.085 zł (czterdzieści dziewięć tysięcy osiemdziesiąt pięć złotych).

Sygn. akt VIII GC 383/12

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwoty 981.693,69 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2010 r. Jako podstawę prawną powództwa powód podał art. 134 § 1 w zw. z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, a jako alternatywną podstawę prawną wskazał art. 134 § 1 w zw. z art. 128 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie złożyła w wyznaczonym terminie odpowiedzi na pozew (zarządzenie o zwrocie odpowiedzi na pozew – karta 117).

W dniu 3 kwietnia 2013 roku pozwana złożyła pismo procesowe, w którym wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami procesu. W piśmie tym zaprzeczyła wszystkim powołanym przez powoda w pozwie „zarzutom i twierdzeniom”, wyraźnie przez siebie nie przyznanym oraz złożyła wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów oraz z zeznań świadków. W piśmie tym pozwana złożyła również wniosek o przypozwanie Gminy M. S..

W piśmie procesowym z dnia 26 czerwca 2013 roku pozwana – zgodnie z art. 84 k.p.c. – wskazała podstawę i przyczynę wezwania Gminy M. S.

W piśmie procesowym z dnia 14 sierpnia 2013 roku Gmina M. S. złożyła interwencję uboczną po stronie pozwanej, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz interwenienta kosztów procesu.

W piśmie procesowym z dnia 10 stycznia 2014 roku Gmina M. S. wskazała, że uwzględnienie powództwa prowadziłoby do naruszenia art. 647¹ § 5 k.c. oraz art. 5 k.c. Gmina M. S. dokonała wykładni art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze oraz wskazała, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie miała miejsca zapłata, o jakiej mowa w tym przepisie, wskazała również, że wpłata dokonana w dniu 9 sierpnia 2010 roku nie nastąpiła w terminie określonym przez art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 kwietnia 2001 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS (...) została zarejestrowana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

W dniu 31 października 2002 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS (...) została zarejestrowana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Spółka (...) od dnia 21 grudnia 2007 roku do dnia 29 sierpnia 2008 roku posiadała 149 udziałów spółki (...) (o wartości 74.500 zł), natomiast od dnia 29 sierpnia 2008 roku do dnia 1 marca 2011 roku spółka ta posiadała 154 udziały (o wartości 77.000 zł). Kapitał zakładowy spółki (...) od 29 grudnia 2004 roku wynosi 152.000 zł.

dowód: odpis pełny z KRS nr (...) - karta 23-29

odpis z KRS nr (...) -karta 178-181

W dniu 2 czerwca 2010 r. Gmina M. S. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. „Umowę nr (...)”, na mocy której powierzyła spółce (...) wykonanie wszystkich prac prowadzących do osiągnięcia stanu zgodnego z dokumentacją projektową oraz specyfikacjami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlanych pod nazwą „(...) Ośrodka Sportowego (...) przy ul. (...) w S. – etap I” .

W umowie wskazano, że została zawarta w rezultacie dokonania przez zamawiającego - Gminę M. S. - wyboru oferty w przetargu nieograniczonym, zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych.

Za wykonanie przedmiotu umowy w § 2 pkt 1 strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe brutto w wysokości 18.910.000 zł

W § 11 pkt 3 jako płatnika faktur wyznaczono (...) Ośrodek Sportowy (...), natomiast w § 11 pkt 4 postanowiono, że terminy płatności należności będą wynosiły 16 dni od daty odbioru faktury przez (...) Ośrodek Sportowy (...) wraz z bezusterkowym protokołem odbioru robót lub protokołem stwierdzającym usunięcie usterek ujawnionych podczas odbioru robót z protokołem odbioru robót.

fakty niesporne, nadto:

odpis umowy nr (...) z załącznikami- karta 127-135, 138-142

odpis oferty cenowej spółki (...) - karta 136

W dniu 11 czerwca 2010 r. spółka (...) zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. umowę o roboty budowlane w związku z realizacją przez zamawiającego (spółkę (...)) zamówienia publicznego udzielonego przez Gminę M. S. (inwestora) pod nazwą „(...) Ośrodka Sportowego (...) przy ul. (...) w S. - etap I”.

W ramach umowy spółka (...) przyjęła do wykonania prace budowlane związane z powyższą inwestycją w zakresie szczegółowo określonym w § 1 pkt 2 umowy, zmienionym następnie aneksem nr (...) do umowy.

W umowie (zmienionej aneksem nr (...)) ustalono, że wykonawca - spółka (...) - otrzyma wynagrodzenie ryczałtowe w oparciu o zestawienie planowanych prac budowlanych i planowanych kosztów, stanowiące załącznik nr 2, w łącznej wysokości 6.525.000 zł netto.

W § 7 pkt 6 umowy postanowiono, że faktury przejściowe oraz końcowe płatne będą przelewem na konto wykonawcy w terminie 21 dni od daty otrzymania przez zamawiającego w jego siedzibie faktury wraz z protokołem zaawansowania robót bądź protokołem odbioru końcowego.

fakty niesporne, nadto:

odpis umowy z 11.06.2010 r. z załącznikami nr 1,2,3,4, 5 - karta 143-162

odpis aneksu nr(...) do umowy z 11.06.2010r. z załącznikami nr 1 i 2 - karta 163-166

W piśmie z dnia 23 lipca 2010 roku kierowanym do Gminy M. S. spółka (...) przedstawiła wykaz firm podwykonawczych wykonujących prace budowlane związane z realizacją umowy nr (...)” oraz podała wartość robót zrealizowanych przez te firmy do dnia 30 czerwca 2010 roku. Pod pozycją 2 wymieniona została spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...), która wykonała prace o wartości 1.063.000 zł netto (1.296.860 zł brutto).

dowód: odpis pisma spółki (...) z dnia 23.07.2010 r. - karta 172

W dniu 23 lipca 2010 roku spółka (...) wystawiła na rzecz Gminy M. S. fakturę VAT nr (...) r. na kwotę 1.551.735,45 zł brutto z terminem płatności wynoszącym 16 dni i oznaczonym na dzień 8 sierpnia 2010 roku.

W opisie faktury wskazano: „faktura częściowa do umowy (...)/W./10 z dn. 02.06.2010, protokół odbioru z dn. 30.06.2010”.

fakt niesporny, nadto:

kserokopia faktury VAT o numerze (...) - karta 9

W dniu 23 lipca 2010 roku spółka (...) wystawiła na rzecz spółki (...) fakturę VAT nr (...) na kwotę 1.296.860 zł brutto z terminem płatności wyznaczonym na 21 dni.

W opisie faktury wskazano: „roboty budowlane zgodnie z umową z dnia 11.06.2010 r., protokół odbioru z dnia 30.06.2010r.”

fakt niesporny, nadto:

kserokopia faktury VAT o numerze (...) - karta 8

W dniu 26 lipca 2010 roku spółka (...) zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. „Umowę przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu”.

W § 1 umowy spółka (...) (jako cedent) oświadczyła, że na podstawie umowy Nr (...) zawartej z Gminą M. S. w dniu 8 czerwca 2010 roku w przedmiocie wykonania robót budowlanych na zadaniu inwestycyjnym pod nazwą: „(...) Ośrodka

Sportowego (...) przy ulicy (...) w S. - etap I" wykonała na dzień zawarcia umowy na zlecenie gminy prace budowlane o wartości 1.551.735,45 zł.

Tytułem wykonania wskazanych prac budowlanych wystawiona została faktura VAT nr (...) z terminem płatności wyznaczonym na dzień 8 sierpnia 2010 roku.

W § 3 strony zgodnie oświadczyły, że cesjonariusz (spółka (...)) jest zgłoszona inwestorowi - Gminie M. S. - jako podwykonawca na zadaniu inwestycyjnym opisanym szczegółowo w § 1 niniejszej umowy, zaś wartość wykonanych przez podwykonawcę prac budowlanych, ujętych na fakturze opisanej w § 1 niniejszej umowy wynosi 1.296.860 zł, zgodnie z przyjętą i zaakceptowaną przez cedenta fakturą VAT nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku.

W § 4 umowy zapisano, że cedent przenosi na rzecz cesjonariusza wierzytelność opisaną szczegółowo w § 1 niniejszej umowy (z faktury VAT nr (...)) do kwoty 1.296.860 zł, w zamian za co cesjonariusz zwalnia cedenta z długu, o którym mowa w § 3 niniejszej umowy (z faktury VAT nr (...)), z zastrzeżeniem, że zwolnienie z długu nastąpi z mocy postanowień niniejszej umowy pod warunkiem zapłaty przez Gminę M. S., do wysokości dokonanej zapłaty, cedent zaś oświadcza, że powyższe zwolnienie z długu przyjmuje.

Umowa została podpisana za cedenta (spółkę (...)) przez prezesa zarządu - J. B. oraz w imieniu cesjonariusza (spółki (...)) przez prokurenta K. S..

fakt niesporny, nadto:

kserokopia umowy przelewu z dnia 26.07.2010 r. - karta 10-11

W piśmie datowanym na dzień 8 lipca 2010 roku, skierowanym do Urzędu Miejskiego w S., prezes zarządu spółki (...) J. B. poinformował, że na mocy umowy przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu z dnia 26 lipca 2010 roku spółka (...) (cedent) dokonała przeniesienia przysługującej jej wobec Gminy M. S. wierzytelności w wysokości 1.296.860 zł z wierzytelności przysługującej spółce (...) zgodnie z fakturą VAT nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku.

Wskazując na powyższe w piśmie zwrócono się wpłatę należności w nieprzekraczalnym terminie do dnia 8 sierpnia 2010 roku bezpośrednio na rachunek (...) spółki (...).

W załączeniu przesłano kopię „Umowy przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu” zawartej przez spółki (...) i (...).

fakt niesporny, nadto:

kserokopia zawiadomienia o przelewie z dnia 08.07.2010 - karta 12

W dniu 28 lipca 2010 roku prezes zarządu spółki (...) J. B. złożył w Sądzie Rejonowym Szczecin - Centrum w Szczecinie wniosek o ogłoszenie upadłości spółki z możliwością zawarcia układu.

We wniosku tym spółka (...) przyznała, że jej kondycja zaczęła się pogarszać w 2009 roku, kiedy to wszystkie wskaźniki rentowności zaczęły wskazywać na pogłębiający się kryzys finansowy spółki. Na dzień 30 czerwca 2010 roku wymagalne zobowiązania spółki wynosiły 21.298.605,44 zł. Spółka była również w trudnej sytuacji w pierwszej połowie 2010 roku, która doprowadziła do krótkotrwałej utraty płynności na przełomie czerwca i lipca 2010 roku, a od dnia 18 lipca 2010 roku w sposób trwały utraciła zdolność do realizowania swoich zobowiązań wobec wierzycieli.

fakt niesporny, nadto:

kserokopia wniosku o ogłoszenie upadłości z dnia 27.07.2010 r. - karta 14-22

Spółka (...) w piśmie z dnia 30 lipca 2010 roku, kierowanym do Gminy M. S., wskazała na otrzymane zajęcie wierzytelności, dokonane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie

(sygn. akt Km 184/10) oraz poinformowała, że zgodnie z przepisami (art. 902 k.p.c. w związku z art. 885 k.p.c.) zajęcie wierzytelności ma ten skutek, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są jedynie rozporządzenia wierzytelnością przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po jego zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność wierzytelności następuje po zajęciu.

Dalej wskazała, że porównanie kwoty zajętej wierzytelności z kwotą zaakceptowanej przez gminę faktury Nr (...) z dnia 23.07.2010 roku wskazuje, że wierzytelność spółki (...) została zajęta częściowo i suma wolna od zajęcia może być przedmiotem skutecznej cesji na podstawie przedłożonych umów przeniesienia wierzytelności.

dowód: odpis pisma spółki (...) z dnia 30.07.2010 r. - karta 173

W dniu 2 sierpnia 2010 roku spółka (...) sporządziła kolejne pismo kierowane do Gminy M. S., będące odpowiedzią na pismo gminy nr (...), w którym gmina informowała o wstrzymaniu wypłaty wynagrodzenia do czasu udokumentowania przez podwykonawców otrzymania wynagrodzenia od spółki (...).

W piśmie z dnia 2 sierpnia 2010 roku spółka (...) wskazała między innymi, że wierzytelność przysługująca firmie (...) powinna być uregulowana przez płatnika ((...) Ośrodek Sportowy (...)) bezpośrednio na konto wierzyciela na podstawie „umowy przeniesienia wierzytelności” (kopię załączono do pisma z dnia 28 lipca 2010 roku) oraz dyspozycji zawartej w piśmie z 29 lipca 2010 roku, do którego załączona została kopia faktury firmy (...) za roboty wykonane w miesiącu czerwcu bieżącego roku.

Dalej spółka (...) wskazała, że w powstałej obecnie sytuacji, w oparciu o przekazane gminie dokumenty i informacje, spodziewa się zrealizowania płatności z tytułu faktury nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku w następujący sposób:

- kwota należna z tytułu zajęcia komorniczego (Km 184/10) w wysokości wynikającej z pisma komornika z dnia 21 maja 2010 roku – na konto komornika;
- pozostała kwota, do wyczerpania należności z faktury - na konto (...) sp. z o.o.

dowód: odpis pisma nr (...) - karta 174

odpis pisma spółki (...) z dnia 02.08.2010 r. - karta 175-176

Spółka (...) w piśmie z dnia 5 sierpnia 2010 roku, kierowanym do Gminy M. S., jako „zgłoszony podwykonawca” poinformowała, że w dniu 5 sierpnia 2010 roku zawarto umowę przelewu wierzytelności Generalnego Wykonawcy wobec Gminy M. S. do kwoty 1.296.860 zł, w zamian za co spółka złożyła jako podwykonawca oświadczenie o zwolnieniu generalnego wykonawcy – spółki (...) – z długu, z zastrzeżeniem że w/w zwolnienie z długu nastąpi z mocy postanowień niniejszej umowy pod warunkiem zapłaty przez Gminę M. S. powyższej kwoty bezpośrednio na rachunek (...) spółki (...).

Dalej w piśmie wskazano, że zawarcie „przedmiotowej umowy przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu” ma o tyle praktyczne znaczenie dla inwestora, że jej realizacja przez Gminę M. S. poprzez zapłatę 1.296.860 zł na rzecz podwykonawcy spowoduje z mocy prawa zwolnienie inwestora z odpowiedzialności za zobowiązania podwykonawcy w rozumieniu art. 647¹ § 5 k.c., zgodnie z którym zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Spełnienie powyższego świadczenia pieniężnego na rzecz (...) spowoduje bowiem jednoczesne zwolnienie inwestora Gminy M. S. z odpowiedzialności, o której mowa w art. 647¹ § 5 k.c.

Spółka (...) nadmieniła również, że spełnienie w/w świadczenia pieniężnego w wysokości 1.296.860 zł jest dopuszczalne zgodnie z dyspozycją art. 518 § 1 pkt 1) k.c., albowiem osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty jeżeli płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście

albo pewnymi przedmiotami majątkowymi. Zgodnie zaś z brzmieniem § 2 tegoż artykułu w tym wypadku wierzyciel nie może odmówić przyjęcia świadczenia pieniężnego, które jest już wymagalne.

dowód: pismo spółki (...) z dnia 05.08.2010 r. - karta 177

W dniu 6 sierpnia 2010 roku jednostka organizacyjna Gminy M. S. - (...) Ośrodek Sportowy (...) - przełała na rachunek (...) spółki (...) kwotę 981.693,69 zł. W opisie operacji wskazano: zapłata za fakturę VAT (...) sp. z o.o. zgodnie z umową o przeniesienie wierzytelności.

W dniu 9 sierpnia 2010 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie przełał na rachunek bankowy Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego (...) kwotę 10 zł. W opisie operacji wskazano: zwrot kwoty nadpłaconego zajęcia sygn. akt Km 184/10 (...) sp. z o.o.

(...) Ośrodek Sportowy (...) kolejnym przelewem - z dnia 27 sierpnia 2010 roku - przełał na rachunek (...) spółki (...) kwotę 10 zł. W opisie operacji wskazano: dopłata do FV (...) – zwrot nadpłaty zajęcia (...) sp. z o.o..

dowód: dokumenty elektroniczne sporządzone na podstawie art. 7 ust 1 i 2 ustawy

Prawo bankowe - karta 202, 203, 204

Kwota 981.693,69 zł wpłynęła na rachunek (...) spółki (...) w dniu 9 sierpnia 2010 roku.

fakt niesporny

W dniu 3 września 2010 roku biuro rachunkowe prowadzące księgi spółki (...) drogą elektroniczną uzyskało informację od B. M. o dokonaniu w dniu 9 sierpnia 2010 r. przez (...) Ośrodek Sportowy zapłaty za fakturę VAT (...) w wysokości 981.693,69 zł zgodnie z umową o przeniesienie wierzytelności.

dowód: wydruk korespondencji elektronicznej z dnia 03.09.2010 r. - karta 13

Postanowieniem z dnia 11 października 2010 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, w sprawie XII GU-81/10, ogłosił upadłość dłużnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z możliwością zawarcia układu, ustanowił zarząd własny upadłego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. sprawowany co do całości majątku oraz wyznaczył nadzorcę sądowego w osobie M. F..

Postanowieniem z dnia 16 maja 2012 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, w sprawie XII GUp 23/10, zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego, odwołał nadzorcę sądowego M. F. i powołał syndyka masy upadłości w osobie M. F..

fakty niesporne, nadto:

odpis pełny z KRS nr (...) - karta 23-29

kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 11.10.2010 r., sygn. akt XII GU 81/10 - karta 6

kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 16.05.2012 r., sygn. XII GUp 23/10 -karta 7

W piśmie z dnia 9 października 2012 roku syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. wezwał spółkę (...) do zwrotu w terminie 3 dni na rzecz masy upadłości kwoty 981.693,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami. W piśmie wskazano, że obowiązek zwrotu powyższej kwoty wynika z bezskuteczności

z mocy prawa wobec masy upadłości umowy przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu zawartej przez upadłą ze spółką (...) w dniu 25 lipca 2010 roku.

fakt niesporny, nadto:

kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 09.10.2012 r. - karta 35

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione z wyłączeniem żądania odsetek za dzień 11 października 2010 roku.

Podstawą prawną powództwa – wskazaną przez powoda w pozwie – jest art. 134 § 1 w zw. z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, przy czym jako alternatywną podstawę prawną powód wskazał art. 134 § 1 w zw. z art. 128 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Zgodnie z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (zdanie pierwsze) bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Wyrażenie „bezskuteczne są również” nawiązuje od art. 127 ust 1 ustawy, który dotyczy czynności prawnych dokonanych przez upadłego bezskutecznych w stosunku do masy upadłości. Oznacza to, że art. 127 ust 3 ustawy należy rozumieć jako: bezskuteczne „w stosunku do masy upadłości” są zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego.

W pierwszej kolejności należy rozważyć, czy w okolicznościach niniejszej sprawy miała miejsce dokonana przez upadłego (spółkę (...)) zapłata długu niewymagalnego.

„Dług niewymagalny” – którego dotyczy sprawa – to dług upadłej spółki (...) wobec (...), a więc dług z faktury VAT nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku, wystawionej na kwotę 1.296.860 zł brutto z terminem płatności wyznaczonym na 21 dni. Zgodnie z § 7 pkt 6 przedłożonej przez pozwaną umowy łączącej spółki (...) i (...) faktury przejściowe miały być płatne w terminie 21 dni od daty otrzymania przez zamawiającego w jego siedzibie faktury wraz z protokołem zaawansowania robót. Mając na względzie § 7 pkt 6 umowy przyjąć więc trzeba, że dług z faktury VAT nr (...) stał się wymagalny najwcześniej w dniu 13 sierpnia 2010 roku (21 dni od daty wystawienia faktury).

Mając na uwadze art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze trzeba więc zbadać, czy przed dniem 13 sierpnia 2010 roku spółka (...) dokonała zapłaty długu niewymagalnego (długu z faktury nr (...)).

W pierwszej kolejności należy dokonać wykładni pojęcia „zapłata”. Nie jest uzasadnione stanowisko interwenienta (gminy), który w toku procesu wywodził, że przez „zapłatę” należy rozumieć płatność dokonaną gotówką ewentualnie przelew środków pieniężnych na konto wierzyciela (w tym przypadku spółki (...)).

Wykładani art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze należy bowiem dokonać w powiązaniu z art. 134 ust 1 ustawy, gdzie wskazano, że :

jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzech.

W literaturze i orzecznictwie nie ma wątpliwości co do tego, że w art. 127 ust 3 ustawy unormowana została bezskuteczność czynności upadłego z mocy prawa (por. przykładowo St. Gurgul, Prawo upadłościowe i naprawcze, Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck).

Z art. 127 ust 3 czytanego w powiązaniu z art. 134 ust 1 ustawy wynika więc, że „zapłata” o jakiej mowa w art. 127 ust 3 ustawy to czynność, w wyniku której upadły zaspokoił swój dług i jednocześnie w wyniku tej czynności „z majątku upadłego coś ubyło lub coś do niego nie weszło”. Z art. 134 ust 1 ustawy wynika ponadto, że „zapłata”

może być dokonana „w naturze” i wówczas podlega przekazaniu do masy upadłości również „w naturze”, a dopiero wtedy, gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość zapłaty w pieniądzu.

Pozostaje zbadać, czy w okolicznościach niniejszej sprawy miała miejsce dokonana przez upadłego (spółkę (...)) „zapłata”, a więc czynność, w wyniku której upadły zaspokoiłby swój dług wobec spółki (...) z faktury nr (...) w taki sposób, że w wyniku tej czynności „z majątku upadłego coś ubyło lub coś do niego nie weszło”.

Spółki (...) i (...) zawarły w dniu 26 lipca 2010 roku „Umowę przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu”. W ramach tej umowy dokonano dwóch czynności prawnych:

- przelewu części wierzytelności (do kwoty 1.296.860 zł) przysługującej spółce (...) wobec Gminy M. S. (wierzytelność z faktury nr (...) wystawionej na kwotę 1.551.735,45 zł, na rzecz spółki (...));
- zwolnienia spółki (...) z długu z faktury nr (...) (wystawionej na kwotę 1.296.860 zł), przy czym trzeba zaznaczyć, że strony zastrzegły że zwolnienie następuje „w zamian” za zrealizowany przelew.

Zwolnienie z długu jest umową uregulowaną w art. 508 k.c., zgodnie z którym zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje.

Łącząca spółki (...) i (...) umowa zwolnienia z długu (z faktury nr (...)) została zawarta pod warunkiem, że gmina zapłaci spółce (...) należność z będącą przedmiotem przelewu wierzytelności (z faktury (...)). Zapłata wierzytelności przez gminę jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym – a więc warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c. Zgodnie z art. 90 k.c. ziszczenie się warunku nie ma mocy wstecznej. Oznacza to, że skutek umowy „zwolnienia z długu” nastąpił w dacie zapłaty przez gminę spółce (...) środków pieniężnych w celu zaspokojenia przelanej wierzytelności.

Polecenie przelewu gmina złożyła w dniu 6 sierpnia, zapłata (wpływ środków na konto spółki (...)) miała miejsce w dniu 9 sierpnia – fakt ten został podany przez powoda w pozwie i nie został zaprzeczony ani przez pozwaną, ani przez interwenienta. W tej dacie - 9 sierpnia 2010 roku - ziszczył się warunek, a więc wystąpił skutek umowy zwolnienia z długu, jakim było wygaśnięcie długu spółki (...) z faktury nr (...) do kwoty dokonanej przez gminę wpłaty. W tej dacie (9 sierpnia 2010 roku) dług spółki (...) z faktury nr (...) był niewymagalny (jak wskazano wyżej dług ten stał się wymagalny najwcześniej w dniu 13 sierpnia 2010 roku).

Zapłatę długu niewymagalnego, o jakiej mowa w art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, w okolicznościach niniejszej sprawy stanowiła więc czynność, polegająca na zawarciu przez spółkę (...) ze spółką (...) umowy zwolnienia z długu z faktury nr (...) „w zamian” za zrealizowany przelew.

Spełnione zostały wszystkie przesłanki „zapłaty” długu niewymagalnego w rozumieniu art. 127 ust 3 ustawy (w zw. z art. 134 ust 1 ustawy) :

- po pierwsze miała miejsce czynność upadłego, w wyniku której dług upadłego wygasł (czynnością tą była umowa zwolnienia z długu),

- po drugie w wyniku tej czynności „z majątku upadłego coś ubyło” – ubyła będąca przedmiotem przelewu wierzytelność upadłego wobec gminy wynikająca z faktury nr (...) – w umowie wskazano dosłownie, że zwolnienia z długu spółka (...) dokonała „w zamian” za zrealizowany przelew.

Jak już wskazano czynność upadłego będąca „zapłatą” została dokonana przed dniem 13 sierpnia 2010 roku, była więc to „zapłata długu niewymagalnego”.

Kolejna przesłanka z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze odnosi się do terminu, w którym winna być dokonana zapłata. Ustawodawca termin ten określił słowami: „w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości”.

W niniejszej sprawie zapłata miała miejsce w dniu 9 sierpnia 2010 roku, wniosek o ogłoszenie upadłości złożono w dniu 28 lipca 2010 roku

Mając na uwadze wątpliwości interwenienta co do zachowania w niniejszej sprawie terminu należy dokonać wykładni art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w tym zakresie. Zwrot „w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości” nie oznacza – jak wynikałoby z literalnego brzmienia – konkretnego dnia przypadającego dokładnie dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku. Zapis ten należy natomiast rozumieć: w okresie czasu, którego bieg rozpoczyna się w dniu przypadającym dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku. Bardziej precyzyjnym sformułowaniem posłużył się ustawodawca w art. 127 ust 1 ustawy: „w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku”. W art. 127 ust 3 - podobnie jak w art. 127 ust 1- chodzi o ciąg (okres) czasu, rozpoczynający się w określonym dniu : dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku.

Wykładnia art. 127 ust 3, dokonana przy zastosowaniu wniosku a fortiori (a minori ad maius) prowadzi do wniosku, że skoro upadłemu nie wolno dokonać zapłaty w dniu przypadającym dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku, to tym bardziej nie wolno mu dokonać zapłaty w okresie czasu przypadającym po tym dniu.

Pozostaje jeszcze rozważyć, kiedy następuje koniec czasokresu, wyznaczonego datą przypadającą dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku, a więc czasokresu w którym zapłata długu upadłego będzie bezskuteczna w stosunku do masy. Koniec tego czasokresu nie następuje w dniu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości – nie w takim celu ustawodawca odwołał się w art. 127 ust 3 do daty złożenia wniosku, odwołanie do tej daty miało jedynie na celu określanie początku biegu okresu, o którym mowa. Koniec tego okresu należy wyznaczyć odwołując się do innych przepisów ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. W art. 77 ust 1 ustawa stanowi, że czynności prawne upadłego dotyczące mienia wchodzącego do masy upadłości, wobec którego upadły utracił prawo zarządu, są nieważne. Koniec okresu, w jakim zgodnie z art. 127 ust 3 ustawy czynność upadłego w postaci „zapłaty” nie będzie już bezskuteczna wyznacza więc data, w której upadły traci zarząd swoim majątkiem, z tym dniem czynności upadłego stają się bowiem nieważne.

W rozpoznawanej sprawie datą tą jest dzień 16 maja 2012 roku, kiedy to Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego spółki (...) z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego, odwołał nadzorcę sądowego i powołał syndyka masy upadłości.

Ostatecznie przyjąć trzeba, że okres czasu, o jakim mowa w art. 127 ust 3 ustawy, w realiach rozpoznawanej sprawy rozpoczął się dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, czyli w dniu 28 maja 2010 roku, a zakończył w dniu 16 maja 2012 roku.

Zapłata, której dotyczy rozpoznawana sprawa, została dokonana w dniu 9 sierpnia 2010 roku, a więc w terminie określonym przez art. 127 ust 3 ustawy.

W zdaniu drugim art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze stanowi: „Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości”.

Pozwana spółka (...) w niniejszej sprawie nie twierdziła, że nie wiedziała o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, tym samym uznać należy, że czynność „zapłaty” (umowa zwolnienia z długu, obejmująca oświadczenie woli upadłego o przyjęciu zwolnienia z długu) była bezskuteczna w stosunku do masy.

Powód podkreślał w pozwie, że pozwana spółka (...) na dzień dokonania czynności była współnikiem upadłej spółki, ponadto wskazywał, że we wniosku o ogłoszenie upadłości podnoszono, iż kondycja spółki (...) zaczęła się pogarszać w 2009 roku, kiedy to wszystkie wskaźniki rentowności zaczęły wskazywać na pogłębiający się kryzys finansowy spółki – jak wskazano na dzień 30 czerwca 2010 roku wymagalne zobowiązania spółki wynosiły 21.298.605,44 zł. Spółka była również w trudnej sytuacji w pierwszej połowie 2010 roku, która doprowadziła do krótkotrwałej utraty płynności na

przełomie czerwca i lipca 2010 roku, a od dnia 18 lipca 2010 roku w sposób trwały utraciła zdolność do realizowania swoich zobowiązań wobec wierzycieli. Powołując się na opisane fakty powód wskazał w pozwie, że pozwana spółka (...) wiedziała o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

Pozwana nie zaprzeczyła temu faktowi, należy więc przyjąć fakt ten za przyznany.

Dodatkowo wskazać trzeba, że powyższe fakty, a także fakt, że pozwana spółka (...) była współnikiem upadłej spółki pozwalają przyjąć za udowodniony fakt (art. 231 k.p.c.), że pozwana spółka (...) w dacie zapłaty wiedziała o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości spółki (...).

Tym samym spełnione zostały przesłanki z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze - „zapłata” (umowa zwolnienia z długu w zamian za zrealizowany przelew) jest więc bezskuteczna z mocy prawa w stosunku do masy. Oznacza to, że bezskuteczna jest umowa zwolnienia upadłego z długu z faktury nr (...) do kwoty dokonanej przez gminę zapłaty przelanej wierzytelności.

Zgodnie z cytowanym wyżej art. 134 ust 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze: to co wskutek bezskutecznej czynności ubyło z majątku upadłego, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzech.

Wskutek czynności upadłego ubyła z jego majątku wierzytelność w stosunku do gminy o zapłatę należności z faktury (...) do kwoty dokonanej przez gminę zapłaty przelanej wierzytelności, a kwota ta – jak wynika z przedłożonych przez gminę dokumentów elektronicznych sporządzonych na podstawie art. 7 ust 1 i 2 ustawy Prawo bankowe – wynosi 981.693,69 zł plus 10 zł (przedmiotem żądania pozwu jest jedynie przekazanie kwoty kwota 981.693,69 zł).

Zgodnie z art. 134 ust 1 ustawy pozwana winna więc zwrócić wierzytelność (złożyć oświadczenie, że dokonuje przelewu zwrotnego – przenosi wierzytelność na syndyka), obecnie jest to jednak obecnie niemożliwe, ponieważ wierzytelność z faktury (...) została przez gminę zaspokojona przez zapłatę do rąk nabywcy wierzytelności (pозwanej) do kwoty 981.693,69 zł, tym samym wierzytelność do tej kwoty wygasła. Pozwana spółka (...) zgodnie z art. 134 ust 1 ustawy winna więc oddać równowartość zaspokojonej wierzytelności w pieniądzech.

Powództwo o zapłatę kwoty 981.693,69 zł jest tym samym uzasadnione.

W tym miejscu dodać należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma wątpliwości, że przelew przez gminę środków pieniężnych w wysokości 981.693,69 zł stanowi zapłatę będącej przedmiotem przelewu wierzytelności spółki (...) wobec gminy z faktury (...). Świadczy o tym tytuł przelewu, opisany w przedłożonym przez gminę dokumencie elektronicznym sporządzonym na podstawie art. 7 ust 1 i 2 ustawy Prawo bankowe (karta 204), gdzie wskazano, że gmina dokonuje zapłaty swojego długu z faktury nr (...) (i jednocześnie wierzytelności spółki (...) wobec gminy będącej przedmiotem przelewu). Tytuł przelewu gmina opisała w sposób następujący: zapłata za fakturę VAT (...) sp. z o.o. zgodnie z umową o przeniesienie wierzytelności.

Nieuzasadnione są podnoszone w toku procesu zarzuty pozwanej, odnoszące się do tego, że taki opis tytułu przelewu jest niejasny, spółki (...) i (...) nie zawierały bowiem umowy o przeniesienie wierzytelności, ale „umowę przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu”.

Po pierwsze gmina składając na wezwanie Sądu dokumenty elektroniczne sporządzone na podstawie art. 7 ust 1 i 2 ustawy Prawo bankowe w piśmie z dnia 28 czerwca 2013 roku wyjaśniła, że są to bankowe przelewy wykonane w ramach zapłaty należności wynikających z faktury nr (...) (pismo zostało złożone zanim gmina przystąpiła do sprawy jak interwenient).

Po drugie w samym tytule wpłaty jest odwołanie do faktury nr (...).

Po trzecie nie dziwi nieprecyzyjne oznaczenie umowy przez gminę w tytule przelewu („umowa o przeniesienie wierzytelności” zamiast „umowa przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu”) w sytuacji, gdy kontrahent

gminy – spółka (...) – w kierowanym do gminy piśmie z dnia 2 sierpnia 2010 roku domagał się od gminy zapłaty na konto nowego wierzyciela firmy (...) na podstawie „umowy przeniesienia wierzytelności” (por. pismo z dnia 2 sierpnia 2010 roku – dowód złożony przez pozwaną, karta 175). Jak widać w opisie tytułu przelewu gmina powieliła sformułowanie użyte przez swojego kontrahenta, nie ma jednak wątpliwości, że wpłata została dokonana na poczet faktury nr (...), a więc gmina dokonując wpłaty zaspokoila swój własny dług i jednocześnie wierzytelność spółki (...) przelaną na rzecz spółki (...).

Bezpodstawne są również twierdzenia podnoszone w toku niniejszego procesu przez gminę jako interwenienta ubocznego, zgodnie z którymi poprzez polecenie przelewu z dnia 6 sierpnia 2010 roku gmina miałaby jednocześnie dokonać dwóch czynności: zapłaty w celu zaspokojenia wierzytelności spółki (...) z faktury nr (...) i jednocześnie zapłaty w celu zaspokojenia wierzytelności spółki (...) z faktury nr VAT nr (...) obciążającej spółkę (...), za którą gmina odpowiada solidarnie ze spółką (...), jako inwestor na podstawie art. 647¹ § 5 k.c..

W realiach niniejszej sprawy gmina miała dwa długi : wobec spółki (...) z faktury nr (...) i wobec spółki (...) z faktury nr VAT nr (...) jako dłużnik solidarny ze spółką (...). Każdy z tych długów powstał w wyniku innego zobowiązania, ma inną datę wymagalności (od innej daty dłużnik bądź dłużnicy są w opóźnieniu), każdy wymaga osobnego zaspokojenia – tym samym jedną wpłatą gmina nie może zaspokoić dwóch swoich długów.

Należy zgodzić się natomiast z tym, że poprzez zapłatę przez gminę długu z faktury nr (...) – zgodnie z wolą spółek (...) i (...) wyrażoną w umowie z dnia 26 lipca 2010 roku – miało dojść do zwolnienia spółki (...) (do kwoty dokonanej przez gminę wpłaty) z długu z faktury nr (...), ale zwolnienie to następowało nie na skutek zapłaty dokonanej przez gminę jako jednego z dłużników solidarnych długu z faktury nr (...) (gmina zapłaciła bowiem dług z faktury (...), a nie z faktury nr (...)). Zwolnienie spółki (...) z długu miało nastąpić na mocy umowy zwolnienia z długu „w zamian” za zrealizowany przelew.

W tym stanie rzeczy nie znajduje zastosowania konstrukcja z art. 518 § 1 pkt 1 k.c., gmina nie była bowiem „osobą trzecią”. Gmina była natomiast dłużnikiem, i to zarówno wobec spółki (...) (z faktury nr (...)), jak i wobec spółki (...) (z faktury nr VAT nr (...)) solidarnie ze spółką (...).

Nawiązując do tego, że gmina posiadała dwa długi wobec dwóch podmiotów:

- 1) dług wobec spółki (...) z faktury nr (...)
- 2) dług (solidarny) wobec spółki (...) z faktury (...)

należy poddać ocenie stanowisko gminy, która jako interwenient uboczny podnosiła, że powództwo winno być oddalone na podstawie art. 5 k.c. Zarzut ten jest nieuzasadniony.

Powód – syndyk masy upadłości – wytaczając powództwo oparte o art. 134 ust 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze nie czyni ze swego prawa użytku sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

Gmina uzasadnia zarzut naruszenia art. 5 k.c. swoją obawą co do tego, że spółka (...) po zwrocie syndykowi środków uzyskanych od gminy wystąpi do gminy – jako dłużnika solidarnego – o zapłatę należności z faktury nr (...). Zdaniem gminy będzie to oznaczać, że może dojść do sytuacji, w której gmina zobowiązana zostanie do „podwójnej” zapłaty na rzecz tego samego podmiotu. Przedstawione rozważania gminy całkowicie odbiegają od stanu faktycznego sprawy. Gmina ma dwa długi (w tym jeden solidarny), zobowiązana jest zaspokoić każdy z tych długów, tym samym zapłata przez gminę długu wobec spółki (...) z faktury nr (...) oraz długu (solidarnego) wobec spółki (...) z faktury (...) jest obowiązkiem gminy jako dłużnika – nie jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie jest też prawdą, że gmina „podwójnie” zapłaci na rzecz tego samego podmiotu. Wprawdzie zapłata długu wobec spółki (...) faktycznie została dokonana na rachunek (...) spółki (...), ale tylko dlatego, że doszło do przelewu, płacąc na rachunek spółki (...), gmina spełniała jednak swoje zobowiązanie ze stosunku łączącego ją ze spółką (...).

Ponadto wskazać trzeba, że o ile gmina – jako dłużnik solidarny – zapłaci swój dług z faktury nr (...) wobec spółki (...) (co jeszcze nie nastąpiło), to będzie miała z mocy art. 373 § 1 k.c. roszczenie regresowe, a więc wierzytelność wobec upadłej spółki (...), którą będzie mogła zgłosić w postępowaniu upadłościowym (art. 248 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze stanowi, że wierzytelność, której upadły jest współdłużnikiem, umieszcza się na liście w takiej wysokości, w jakiej współdłużnik zaspokoił wierzyciela). Dokonanie przez gminę zapłaty przelanej wierzytelności z faktury nr (...) oznacza natomiast, że syndyk masy upadłości nie ma obecnie wobec gminy roszczenia o zapłatę należności z faktury nr (...) (roszczenie to zostało zaspokojone do kwoty objętej żądaniem pozwu). Tym samym gmina nie zapłaci „podwójnie” za te same roboty budowlane, zaspokoi natomiast swoje dwa długi, które miała wobec dwóch różnych podmiotów, z których jeden dokonał przelewu swojej wierzytelności na drugiego.

Stan faktyczny sprawy wskazuje na to, gmina wraz z pismem z dnia 8 lipca 2010 roku zawiadamiającym o przelewie otrzymała kopię „Umowy przelewu wierzytelności w zamian za zwolnienie z długu” z dnia 26 lipca 2010 roku zawartej przez spółki (...) i (...) (por. pismo - karta 12 akt, a także pismo – karta 176 akt). Gmina miała więc wiedzę o treści umowy z dnia 26 lipca 2010 roku, czego zresztą w niniejszym procesie nie neguje. Tym samym gmina mogła dokonać wyboru między dwoma rozwiązaniami:

1) zapłata na rachunek (...) spółki (...) przelanej wierzytelności z faktury nr (...), co zgodnie z umową z dnia 26 lipca 2010 roku oznaczało ziszczenie się warunku i tym samym skuteczność umowy zwolnienia spółki (...) z długu z faktury (...),

2) zapłata na rachunek (...) spółki (...) ciężącego na gminie solidarnego długu z faktury (...), tym samym warunek z umowy nie ziszczyłby się, jednocześnie powstałoby po stronie gminy roszczenie regresowe wobec spółki (...) (art. 376 § 1 k.c.), gmina mogłaby więc w dalszej kolejności dokonać potrącenia z przelanej wierzytelności z faktury nr (...) swojej wierzytelności powstałej z tytułu regresu – spełnione były bowiem warunki z art. 513 § 2 k.c.

W tym drugim wypadku gmina zaspokoiłaby jeden swój dług przez zapłatę, drugi przez potrącenie. Gmina wybrała jednak pierwsze rozwiązanie.

Tym samym zarzut naruszenia art. 5 k.c. należy uznać za nieuzasadniony.

Powództwo jest więc uzasadnione co do całej dochodzonej kwoty 981.693,69 zł w oparciu o art. 134 § 1 w zw. z art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Z uwagi na to, że powód powoływał się w pozwie na alternatywną podstawę prawną - art. 134 § 1 w zw. z art. 128 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze – dodać trzeba, że powództwo należałoby uznać za uzasadnione również w oparciu o tą podstawę prawną. Spełnione zostały bowiem przesłanki z art. 128 ust 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze:

- zwolnienie z długu było czynnością prawną odpłatną (dokonaną „w zamian” za przelew), - zostało dokonane w terminie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (termin ten należy rozumieć identycznie jak termin z art. 127 ust 3 ustawy – aktualne są przedstawione wyżej rozważania dotyczące wykładni ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze)

- czynność upadłego, będącego spółką, została dokonana z jej współnikiem.

Zwolnienie z długu jest więc bezskuteczne w stosunku do masy z mocy prawa nie tylko na podstawie art. 127 ust 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ale również na podstawie art. 128 ust 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

O odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.. W niniejszej sprawie termin spełnienia świadczenia wynika z właściwości zobowiązania, to co wskutek bezskutecznej z mocy prawa czynności ubyło z majątku upadłego podlega przekazaniu do masy upadłości, z art. 61 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze wynika,

że z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą, termin spełnienia świadczenia przypada więc w dniu ogłoszenia upadłości, od dnia następnego pozwana pozostawała w opóźnieniu.

Powód dochodził odsetek od dnia ogłoszenia upadłości, odsetki zasądzono od dnia następnego, oddalając powództwo w zakresie żądania odsetek za dzień ogłoszenia upadłości.

Stan faktyczny rozpoznawanej sprawy był niesporny. Spór między stronami dotyczył wyłącznie kwestii prawnych – w tym interpretacji przepisów ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

W piśmie procesowym z dnia 3 kwietnia 2013 roku pozwana wskazała wprawdzie, że zaprzecza wszystkim powołanym przez powoda w pozwie „zarzutom i twierdzeniom”, wyraźnie przez siebie nie przyznanych, tak sformułowane zaprzeczenie wszystkim faktom należy jednak uznać za bezskuteczne. W orzecznictwie i doktrynie przyjęty został pogląd, zgodnie z którym twierdzenie strony, że zaprzecza ona wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej poza tymi, które wyraźnie nie przyzna, nie może być uznane za skuteczne (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 341/08, wyrok SN z dnia 17 lutego 2004 r. III CZP 115/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 77; wyrok SN z dnia 20 grudnia 2006 r. IV CSK 299/06, Lex nr 233051).

W konsekwencji w niniejszej sprawie jako sporne można byłoby potraktować tylko te fakty, którym pozwana wyraźnie zaprzeczyła. Pozwana w piśmie procesowym z dnia 3 kwietnia 2013 roku, a także w dalszym postępowaniu, nie zaprzeczyła żadnym konkretnym faktom przytoczonym przez powoda. Faktom tym nie przeczył również interwenient. Spór między stronami – jak już wyżej wskazano – dotyczył nie faktów, ale wyłącznie kwestii prawnych. Tym samym stan faktyczny został uznany przez Sąd za niesporny.

W piśmie procesowym z dnia 3 kwietnia 2013 roku pozwana złożyła również wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia oryginałów bądź poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów, do pozwu powód załączył bowiem niepoświadczone kserokopie. Dalej pozwana wskazała, że przeczy „istnieniu dokumentów o formie odpowiadającej przedłożonych kserokopii”. Powyższe zaprzeczenie nie łączy się jednak z zaprzeczeniem jakimkolwiek faktom, opisanym przez powoda w pozwie w oparciu o załączone do pozwu odbitki kserograficzne dokumentów.

W piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2013 roku powód jako syndyk masy upadłości wyjaśnił, że nie dysponuje oryginałami, stąd nie ma możliwości ani złożenia oryginałów, ani poświadczenia kserokopii za zgodność z oryginałami. Specyfika postępowania upadłościowego powoduje, że syndyk masy upadłości dysponuje jedynie taką dokumentacją, którą upadły mu przekazał.

W realiach niniejszej sprawy dla ustalenia stanu faktycznego sprawy nie było jednak konieczne złożenie przez syndyka oryginałów bądź odpisów dokumentów. Pozwana (podobnie jak i interwenient) nie przeczyła żadnym konkretnym faktom, opisanym przez powoda w pozwie, stąd stan faktyczny został uznany za niesporny. Natomiast dokonane zaprzeczenie „istnieniu dokumentów o formie odpowiadającej przedłożonych kserokopii” jest zarzutem, który wobec braku zaprzeczenia konkretnym faktom pozostaje bez znaczenia dla postępowania dowodowego. Pozwana nie sprecyzowała, co rozumie przez zaprzeczenie „istnieniu dokumentów o formie odpowiadającej przedłożonych kserokopii”, przyjąć jednak należy, że jest to sposób obrony pozwanej zmierzający do wykazania, że powód nie udowodnił żadnych faktów, ponieważ nie złożył oryginałów bądź odpisów dokumentów.

W świetle zaprezentowanego przez pozwaną stanowiska nie można jednak postawić takiej tezy. Pozwana neguje jedynie formę przedłożonych wraz z pozwem dokumentów, nie twierdzi jednak jednocześnie, że odbitki kserograficzne załączone do pozwu nie odpowiadają oryginałom. Gdyby pozwana zarzut taki sformułowała (czego nie uczyniła), uchyłaby obowiązкови z art. 3 k.c. Zauważyć bowiem trzeba, że pozwana załączyła do pisma procesowego z dnia 3 czerwca 2013 roku szereg dokumentów w postaci odpisów, dopuszczonych przez Sąd jako dowody w sprawie, w których wielokrotnie odwoływano się do treści tych dokumentów, które powód przedstawił w postaci odbitek kserograficznych (między innymi w dokumentach złożonych przez pozwaną cytowano postanowienia umowy z dnia 26 lipca 2010 roku). Nie dziwi więc, że pozwana nie formułuje zarzutów sprowadzających się do przeczenia przytoczonym

przez powoda faktom. Pozwana nie tylko nie zaprzeczyła tym faktom, ale sama uzupełniła je przedkładając wraz z pismem z dnia 3 czerwca 2013 roku odpisy dokumentów nie powołanych przez powoda.

Sporządzenie odbitki kserograficznej jest faktem, który stwarza domniemanie, że odbitka ta odpowiada oryginałowi. Jak już wskazano pozwana nie tylko nie zaprzeczyła faktom wynikającym z załączonych do pozwu odbitek kserograficznych, ale sama pośrednio udowodniła te fakty składając dokumenty zawierające cytaty i odwołania do dokumentów, z których powód posiada odbitki kserograficzne. Pozwana nie wskazała też żadnej konkretnej kserokopii załączonej do pozwu, która nie odpowiadałaby oryginałowi w całości bądź w części. Co więcej zarzutów takich nie przedstawiła również gmina, która – jak wynika ze stanu faktycznego sprawy – znała treść załączników do pozwu, zostały one bowiem jej doręczone w ramach korespondencji przedprocesowej.

Niesporny stan faktyczny nie wymaga udowadniania. W tym stanie rzeczy opisując stan faktyczny sprawy Sąd oparł się na twierdzeniach stron co do opisywanych przez nie faktów. Ponadto – mimo tego, że kserokopia nie może zastąpić oryginału dokumentu – to w szczególnych realiach niniejszej sprawy, wobec niespornego stanu faktycznego, załączone do pozwu kserokopie zostały potraktowane jako materiały obrazujące przytoczone przez strony i nie będące przedmiotem sporu fakty.

Sąd pominął dowody ze świadków powołane przez pozwaną w piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2013 roku. Po pierwsze pozwana nie złożyła tych dowodów w terminie wyznaczonym do złożenia odpowiedzi na pozew, nie wykazała, że składa je później bez swojej winy (art. 207 § 6 k.p.c.), a przeprowadzenie tych dowodów łączyłoby się ze zwłoką w postępowaniu. Po drugie przeprowadzenie tych dowodów było niecelowe z uwagi na to, że zostały powołane „na okoliczność zarzutów i twierdzeń wskazanych w niniejszym piśmie”. Twierdzenia pozwanej co do faktów zawarte w piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2013 roku nie były negowane przez stronę przeciwną, Sąd uznał więc, że są one niesporne. Ponadto zostały one potwierdzone załączonymi do pisma dowodami z dokumentów. W piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2014 roku pozwana nie wskazała ani jednego spornego faktu, który wymagałby przesłuchania świadków.

Powód z mocy ustawy - art. 134 prawa upadłościowego i naprawczego - zwolniony był z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, pozwana jako przegrywająca proces (art. 98 k.p.c.) ma więc obowiązek ponieść koszty procesu na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W związku z powyższym pozwaną obciążono opłatą sądową na rzecz Skarbu Państwa.

Na koszty procesu zasądzone na rzecz powoda od pozwanej jako strony przegrywającej proces składają się koszty zastępstwa procesowego (wniosek pełnomocnika powoda złożony na rozprawie – karta 240).